

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 676/2024-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Jurek, advokátska kancelária, s.r.o., [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/13/2019 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/13/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Nové Zámky **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/13/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie každému v sume po **1 000 eur**, ktoré **je** im Okresný súd Nové Zámky **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Nové Zámky **je povinný** sťažovateľom nahradiť trovy konania v sume **856,76 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia označení v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. augusta 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/13/2019. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a zároveň im priznal finančné zadost'učinenie vo výške 8 000 eur sťažovateľovi 1 a vo výške 4 000 eur sťažovateľke 2 a náhradu trov konania vo výške 856,76 eur vrátane dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“).

2. Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti uviedli, že žalobou podanou 12. marca 2019 (t. j. pred viac ako 5 rokmi) sa v postavení žalobcov domáhali proti žalovaným [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zaplata nia náhrady nájomného za užívanie nehnuteľností nad rámec spoluvlastníckeho podielu, a to nehnuteľnosti vedenej na LV č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] a nehnuteľností vedených na LV č. [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] patriacich sťažovateľom. Konanie je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 17C/13/2019. V súčasnosti je vec v konaní na súde prvej inštancie.

3. Na predbežnom prejednaní sporu 27. februára 2020 okresný súd uviedol, že nárok sťažovateľov považuje za daný. Žiada len doloženie posudkov o primeranej výške. V nadväznosti na uvedené sťažovatelia doložili do súdneho spisu geometrický plán a posudky o primeranej výške náhrady (obvyklá výška nájmu). Okrem uvedeného nedošlo k žiadnej zmene skutkového stavu.

4. Ďalšie pojednávanie sa konalo 27. mája 2021, na ktorom súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

5. Proti rozsudku okresného súdu č. k. 17C/13/2019-983 z 27. mája 2021 podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom Krajský súd v Nitre ako odvolací súd rozhodol tak, že uznesením č. k. 8Co/4/2022-1401 z 22. novembra 2022 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uznesenie odvolacieho súdu bolo doručené súdu prvej inštancie 30. novembra 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Podstatou argumentácie sťažovateľov je tvrdenie o tom, že v napadnutom konaní zo strany okresného súdu dochádza k zbytočným prietáhom.

7. Súdne konanie sa začalo na základe žaloby podanej 12. marca 2019 (t. j. pred viac ako 5 rokmi).

8. Zrušujúce uznesenie krajského súdu bolo okresnému súdu doručené 30. novembra 2022. Od uvedeného termínu sa konalo niekoľko pojednávaní, no spôsob vedenia konania je neúčelný, a to najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že relevantné skutkové závery vyčítané odvolacím súdom bolo možné posúdiť už z existujúceho spisu, teda bezodkladne.

9. Síce sa v danej veci konalo celkom 8 pojednávanií, sťažovatelia sú však toho názoru, že nebol potrebný taký vysoký počet pojednávanií, ktorým dochádza len k navyšovaniu trov konania. Okresný súd vykonal na pojednávaniach len výsluchy strán, pričom k rovnakým otázkam sa strany vyjadrovali aj v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10C/75/2018 o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, sp. zn. 5C/19/2019 o vypratanie tej istej nehnuteľnosti, v súvislosti s ktorou sa sťažovatelia domáhajú peňažného plnenia – bezdôvodného obohatenia, a rovnako tak aj v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/12/2023 na Okresnom súde Galanta v rámci konania o zaplatenie náhrady za nadužívanie.

10. Všetky zápisnice sťažovatelia predkladali bezodkladne okresnému súdu. Okrem výsluchov strán okresný súd v namietanej veci realizoval len prehrávanie fotografií, z ktorých vyplýva užívanie sporných nehnuteľností v rozhodnom období. To sa udialo na dvoch pojednávaniach z dôvodu, že nebolo možné zabezpečiť účasť technika, ktorý mal byť následne účastný na inom pojednávanií. Všetky fotografie boli druhej strane riadne doručené zo strany konajúceho súdu, a preto je otázne, či naozaj bolo potrebné ich prejednávať na dvoch pojednávaniach. Žiadne iné dôkazy na pojednávaniach vykonávané neboli. Súd odmietol prehrávať videozáznamy z iných období, no na vykonaní obhliadky na mieste samom viac ako 3 roky po skončení rozhodného obdobia trvá, hoci to nenavrhuje žiadna strana. Takýto postup sťažovatelia považujú za neúčelný a nesústreďený.

11. Ani po uplynutí viac ako 5 rokov od podania žaloby nie je vec ukončená ani na súde prvej inštancie. Posledné pojednávanie sa konalo 18. júna 2024, keď okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že vo veci vykoná obhliadku. Priamo na pojednávanií sťažovatelia vyjadrili nesúhlas s vykonaním takéhoto dôkazu, hoci ho navrhli v roku 2019, keď by sa vzťahoval na rozhodné obdobie, ktoré je do marca 2021. Svoj nesúhlas sťažovatelia odôvodnili tým, že obhliadka by v súčasnosti mohla mať zmysel len za účasti geodeta, ak by boli sporné hranice (čo nie sú, keďže pozemok bol opakovane geodetom premeriavaný). Okresný súd vyjadril nesúhlas s účasťou geodeta na obhliadke, keďže zastáva názor, že táto otázka je vyriešená, s čím sťažovatelia súhlasili. Podaním z 18. júna 2024 sťažovatelia opätovne vyjadrili nesúhlas s vykonaním obhliadky, oznámili okresnému súdu, že takýto dôkaz nenavrhuje a nenavrhlá ho ani druhá strana. Aktuálna situácia na nehnuteľnosti nie je významná, pretože od konca rozhodného obdobia uplynuli viac ako 3 roky. Napriek tomu súd pojednávanie ku dňu podania ústavnej sťažnosti nenariadil.

12. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovatelia 3. júla 2024 podali predsedníčke okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní a žiadali o ich odstránenie.

13. Na uvedené reagovala predsedníčka okresného súdu JUDr. Eva Kováčsová listom z 1. augusta 2024, v ktorom uviedla, že sťažnosť na priet'ahy je čiastočne dôvodná (s. 6, tretí odsek). Zároveň uviedla, že nariadila dohľad v tejto veci, na základe ktorého budú pravidelne mesačne sledované úkony v tejto veci až do jej skončenia. Zároveň predsedníčka súdu upovedomila vec prejedávajúcu sudkyňu, aby všetky úkony vykonávala s náležitou pozornosťou tak, aby tieto smerovali k čo najrýchlejšiemu rozhodnutiu vo veci samej.

14. Príčinou zdlhavosti konania podľa sťažovateľov nemusí byť nečinnosť, ale môže ňou byť aj neefektívny a nesústreďený postup súdu.

15. Podľa názoru sťažovateľov je ich právna vec skutkovo a právne jednoduchá, v zásade sa treba v súlade so závermi odvolacieho súdu vysporiadať s otázkou psa v kontexte bránenia v užívaní celého areálu. Ide o žalobu o zaplatenie z titulu bezdôvodného obohatenia.

16. Predmet napadnutého konania – zaplatenie žalovanej sumy tvorí bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. V danom prípade neexistujú žiadne okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit', že sťažovatelia prispeli k predĺženiu konania.

17. Postup okresného súdu vykazuje prvky zbytočných priet'ahov, keďže žaloba bola podaná 12. marca 2019. Hoci v tomto období pretrvávali protipandemické opatrenia, netrvali počas celého roka a okresný súd podľa sťažovateľov mohol pojednávania nariadiť a vec rozhodnúť aj skôr. Rovnako tak nedostatočné odôvodnenie, nesprávne právne posúdenie veci či nedostatky odôvodnenia rozsudku možno vyhodnotiť ako nesústredený úkon okresného súdu, čím sa konanie zbytočne predĺžilo o ďalšie dva roky, počas ktorých sa rozhodovalo o odvolaní na krajskom súde. To malo za následok, že nekomplikovaný súdny spor nie je ani po viac ako 5 rokoch právoplatne skončený.

18. Podľa sťažovateľov sporové strany boli disciplinované, všetkých pojednávanií sa zúčastnili, súdom stanovené lehoty dodržiavali. Nariadené pojednávania zrušiť nežiadali s výnimkou pojednávania na mieste samom s odôvodnením, že ho žiadna zo strán nenavrhuje.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

19. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagovala predsedníčka okresného súdu, ktorá v podaní sp. zn. Spr 158/2024 z 18. decembra 2024 uviedla, že zákonná sudkyňa Mgr. Kornélia Harcová v septembri 2024 podstúpila operačný zákrok, v dôsledku čoho bola od 16. septembra 2024 do 6. októbra 2024 práceneschopná.

20. Súčasťou vyjadrenia predsedníčky okresného súdu bol spisový prehľad, ktorý urobila zákonná sudkyňa.

21. Predsedníčka okresného súdu ďalej vo vyjadrení uviedla, že zákonné sudkyne Mgr. Lívia Gombárová a Mgr. Kornélia Harcová konali vo veci sústredene, plynule, efektívne, jednotlivé úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej vykonávali v primeraných lehotách, bez priet'ahov v konaní, s prihliadnutím na právnu náročnosť, zložitost' sporu a množstvo predložených či zadovážených dôkazov. U súčasnej zákonnej sudkyne je nevyhnutné v tejto súvislosti zohľadniť tú skutočnosť, že pred vykonaním relevantného úkonu si musela celý spisový materiál naštudovať, pričom v čase pridelenia tejto veci, t. j. 3. júna 2019, mala vo svojom oddelení 193 nevybavených a 90 nerozhodnutých vecí (podľa výkazov k 31. máju 2019).

22. Podľa predsedníčky okresného súdu zo spisu vyplýva, že ide o náročnú vec na dokazovanie, od nápadu veci bolo uskutočnených 8 pojednávanií v trvaní niekoľkých hodín (27. februára 2020, 27. mája 2021, 19. júna 2023, 25. septembra 2023, 2. novembra 2023, 25. januára 2024, 8. apríla 2024, 18. júna 2024), vo veci bolo predložených množstvo rozsiahlych podaní, vyjadrení, príloh a listinných či iných dôkazov, spis bol v čase od 14. januára 2022 do 30. novembra 2022 v dôsledku podaného odvolania proti rozsudku čl. 983 na krajskom súde, pričom v súčasnosti má predmetný spis 2201 listov. Všetky tieto skutočnosti mali vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

23. V odpovedi z 1. augusta 2024, ktorá je prílohou vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, na sťažnosť z 3. júla 2024 na priet'ahy v konaní sa uvádza, že s prihliadnutím na celkové trvanie konania, keď počas obdobia viac ako 5 rokov od podania žaloby sa súdu nepodarilo právoplatne rozhodnúť, je sťažnosť na priet'ahy čiastočne opodstatnená.

24. Predsedníčka okresného súdu na záver uviedla, že podľa jej názoru neboli porušené označené práva sťažovateľov, a preto nesúhlasí s priznaním požadovanej sumy finančného zadosťučinenia.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

25. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podania okresného súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu okresného súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

26. Podstatou argumentácie sťažovateľov je námietka porušenia označených práv podľa ústavy, a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom súdnom konaní.

27. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

28. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

29. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

30. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetné súdne konanie, v ktorom sa sťažovatelia domáhajú náhrady za neužívanie svojho spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti vedenej na LV č. ■■■ v k. ú. ■■■ a vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností vedených na LV č. ■■■ v k. ú. ■■■, je náročné na dokazovanie, čo prispelo k predĺženiu súdneho konania.

31. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bolo správanie sťažovateľov. Ústavný súd z vyžiadaného spisu nezistil také správanie sťažovateľov, ktoré by prispelo k vzniku zbytočných prieťahov v napadnutom konaní.

32. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

33. Aj keď ústavný súd vnútorne do istej miery chápe rozhorčenosť nad pracovnými podmienkami konajúceho súdu, vyjadrenie okresného súdu, v ktorom poukázal na nedostatočné podmienky na prácu sudcov vo vzťahu k zbytočným priet'ahom, nemohol akceptovať, pretože v súlade s ustálenou judikatúrou (napr. I. ÚS 3/2020) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v konaní.

34. Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní, ktoré sa začalo 14. marca 2019 podaním žaloby na okresnom súde, došlo k nesústreďenému postupu okresného súdu, ktorý viedol k podaniu odvolania proti jeho rozsudku z 27. mája 2021 a jeho zrušeniu krajským súdom, vráteniu veci na ďalšie konanie. Z obsahu uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že v súvislosti s rozhodnutím a prejednaním veci došlo k nesústreďenému postupu okresného súdu, keď v rámci odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie okresný súd nesprávne zadefinoval nárok z hľadiska právneho posúdenia a skutkové okolnosti veci nesprávne vyhodnotil. Krajský súd zároveň konštatoval (bod 31 jeho uznesenia), že súd prvej inštancie nároky sťažovateľov nesprávne a zároveň aj nedostatočne právne posúdil, preto jeho rozhodnutie bolo potrebné v tomto smere považovať za predčasné a zároveň porušujúce právo strán sporu na spravodlivé konanie. Súčasne z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že rozhodnutie súdu prvej inštancie trpí nedostatkami týkajúcimi sa jeho odôvodnenia.

35. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté konanie aj napriek jeho náročnosti trvá neprimerane dlho (viac ako 5 rokov a 10 mesiacov) a doteraz nie je právoplatne skončené. Takýto najmä nesústreďený postup okresného súdu nie je zlučiteľný s imperatívom uvedeným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie ústavný súd vyslovil (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

36. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnuté súdne konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súde, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu), a tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia nachádzajú.

38. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia si v petite ústavnej sťažnosti uplatnili finančné zadosťučinenie vo výške 8 000 eur sťažovateľovi 1 a vo výške 4 000 eur sťažovateľke 2, ktoré odôvodnili dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty.

39. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

40. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

41. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

42. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil jeho nesústredenú činnosť, keďže vec bola predčasne predložená na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu, ktorý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V prospech okresného súdu bola pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia zohľadnená náročnosť dokazovania, ktoré bolo potrebné v konaní vykonať, ako aj skutočnosť, že nebol v konaní celkom nečinný. Ústavný súd tak po zohľadnení už uvedených skutočností aj v kontexte celkovej dĺžky napadnutého konania dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľom každému v sume po 1 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

43. Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v už uvedenej sume oproti sťažovateľmi navrhovanej sume, vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

44. Sťažovatelia si v ústavnej sťažnosti uplatnili nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,76 eur vrátane DPH za úkony vykonané v roku 2024.

45. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľom vznikol nárok na trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky zvýšené podľa § 13 ods. 2 vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

46. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia si v ústavnej sťažnosti uplatnili nárok na náhradu trov konania vo výške 856,76 eur vrátane DPH a táto suma neprekračuje sumu, na ktorú im vznikol nárok podľa vyhlášky, ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v nimi uplatnenej výške 856,76 eur vrátane 20 % DPH (bod 4 výroku tohto nálezu).

47. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľov zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o DPH, pretože právny zástupca sťažovateľov je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnenému zástupcovi sťažovateľov vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu DPH vo výške 20 %.

48. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu